

Ursprunglig version juli 2006.

4:e uppdateringen juni 2011

RÖJERÅSEN

HUR UTVECKLA BYNS BOENDE OCH NÄRINGS-LIV?

1. MARKANVÄNDNINGSP-LAN

Omslagsbilden:

Utsikt från Blommens på Holen, 1800-talets slut.

Fotograf: Anders Hansson Wiklund.

"Ännu vackrare, högt och fritt på sin välvda odlade kam, med väldig rundsyn över Siljan och Rättviken, ligger Röjeråsens by, 80 gårdar i tre klasar: i väster Flinkgårdarna och Liden, i öster Opp i bin, egentliga Röjeråsen, med handelsbodar och lummiga täppor vid den breda bygatan."

Ur: Karl-Erik Forsslund. Med Dalälven från källorna till havet. Del 1:8 Rättvik. 1922.

Uppdraget

Rättviks kommun anordnade 2001-05-29 ett möte i Röjeråsens bystuga om EU-projektet "FramtidsUtsikt Siljan". Projektet avsåg byar med permanentboende i Leksands och Rättviks kommuner. Syftet med projektet var att utifrån initiativ från bosatta och verksamma i byarna **utveckla boende och näringsliv inom byn**. Ett första led i en sådan byautveckling är ofta att **inventera byns förutsättningar** med sikte på att ta fram en **markanvändningsplan för byn/området**.

Vid Röjeråsens byalags föreningsstämma 2004-05-25 konstaterades att kommunens önskemål om en markanvändningsplan hade diskuterats inom styrelsen men att någon större aktivitet inte förekommit efter mötet våren 2001. Stämman uppdrog åt styrelsen att fortsätta handläggningen av frågan.

För att försöka få igång ett utvecklingsarbete, ansökte därför Röjeråsens byalag under hösten 2004 om medel från FramtidsUtsikt Siljan till det första steget i byautvecklingen, aktiviteten "**Markanvändningsplan för Röjeråsens by**". Projektet beviljade de ansökta medlen 15 350 kr, i beslut daterat 2004-10-28 varpå arbetet med planen kunde ta sin början. Som utredningsman tillsatte styrelsen ordföranden i byalaget, Rolf Lindgren.

Ett första utkast till markanvändningsplan förelåg våren 2005. Löpande redovisning och diskussion hade då underhand skett i byalagets styrelse. Information om pågående arbete med markanvändningsplanen lämnades vid årsmötena i byalagets och Röjeråsens övriga berörda föreningar våren 2005. Planen fanns utlagd i bystugan i samband med Röjeråsdagen 2005-07-16. Tankarna i planen presenterades i ett Byating för Västbygge fjärding 2006-04-12. En första färdig version överlämnades med brev till Leif Kratz på kommunens samhällsbyggnadskontor 2006-07-06 tillsammans med en redovisning av förbrukade medel, som var ca hälften av de anslagna. En uppdaterad version överlämnades 2007.

Rättviks Kommunstyrelse hade i beslut 2007-08-14 utlovat ett bidrag på 5000 kr till de byar i Rättviks kommun som genomförde ett planarbete. I ett delegationsbeslut 2009-12-28 av Tf Samhällsbyggnadschef Rune Daniels godkändes markanvändningsplanen och att nämnda summa utbetalades till Röjeråsens byalag.

Föreliggande version av markanvändningsplanen, 4:e uppdateringen juni 2011, översändes 2011-06-19 med mail till bl a Leif Kratz på kommunens samhällsbyggnadskontor.

Geografi

Röjeråsen ingår i Västbygge fjärding, som utgör den västligast belägna delen av Rättviks kommun med Vikarbyn som huvudort. Som redan K-E Forslund konstaterade, är Röjeråsen sammansatt av flera bebyggelseklassar. Liden och Flinkgårdarna bildar nedre byn medan den övre byn är det egentliga Röjeråsen, se kartan på sid 14. Holen är den högst belägna delen av Röjeråsen - ca 330 m över havet och 170 m över Siljan.

Historik

Bynamnet förekommer första gången i skrift i jordeböckerna från Gustav Vasas tid men sannolikt har det bott människor i Röjeråsen ännu längre tillbaka, kanske redan under förkristen tid. För detta förhållande talar den muntliga traditionen om en hednisk begravningsplats belägen utanför den nuvarande bebyggelsen i Röjeråsen.

Det är troligt att Holen är den tidigast bebyggda delen av byn. Andra klungor med bykaraktär bör även ha funnits tidigt i de mellersta och norra delarna av övre byn samt i centrala Liden. Gamla anor har också en annan, numera obebyggd del av övre byn, nämligen Lindgårdarna (Lindorne) som låg norr om den gamla fotbollsplanen Vallen. I Tjädertakten väster om Holen låg förr en hel klunga gårdar som nu alla är borta. En annan övergiven bydel är Åsen som låg ungefär halvvägs mellan Liden och Västbjörka. Namnet lever kvar i "Åstäppan" och "Åsåkrarna". Såväl i Tjädertakten som i Åsen har ny bebyggelse tillkommit under senare tid.

Från husförhörslängderna går det att tämligen exakt beräkna antalet invånare i byn under olika tider. Enligt den äldsta längden från 1684 omfattade byn vid denna tidpunkt tre delar: Röjeråsen (övre byn inklusive Lindorne och Holen) med 21 hushåll och sammanlagt ca 130 invånare. Liden hade vid samma tid 10 hushåll och ca 40 personer och Åsen 3 hushåll om sammanlagt 12 personer. Redan i slutet av 1600-talet bodde det alltså ungefär lika många människor i Röjeråsen som det gör idag, alltså ca 180 - 190 personer!

Under 17- och 1800-talen växte Röjeråsen till en av socknens största byar. Många nya hus och gårdar byggdes, särskilt i övre byn. Ny åkermark bröts. Flera myrar i byns närhet, t ex Rejsjömyren, dikades ut för att ge foder till kreaturen. Fäboddriften hade sin glansperiod. Byns långfäbodlar låg i Orberget vid sjön Ljugaren samt i Lundbodarna öster om Finnbacka.

En viss utflyttning från byn påbörjades under 1800-talets första hälft. Alla drog inte söderut - många familjer flyttade även till Norrland, bl a till Ångermanland och Medelpad. En viss amerikaemigration kom också igång under 1800-talets senare del när byn blev alltmer överbefolkad. Två skolor byggdes under 1880- och 90-talen.

Antalet röjeråsbor hade vid 1800-talets slut vuxit till **över 500 personer!** Byn hade blivit alldeles för trång och folk fick allt svårare att livnära sig. Många yngre men även hela familjer flyttade ut från byn, de flesta till södra Dalarna eller till stockholmsområdet.

Första halvan av 1900-talet fanns flera affärer i byn. Den sista, Röjeråsens Handel, med Bengt Sand som innehavare, upphörde i augusti 1986. Även skolorna är avvecklade sedan länge. Småskolan upphörde efter vårterminen 1957 och folkskolan fanns kvar i ytterligare två läsår. Bägge skolhusen är numera privatbostäder.

Ett landmärke i byn var länge det privatägda utsiktstornet, byggt 1928 och invigt 1929 på Sällgården - ingenjör Wilken Wilkensons gård. Tornet byggdes om 1956. Antalet besök minskade undan för undan. Tornet fick förfalla alltmer varefter det slutligen revs i februari 2008.

På en tomt på andra sidan om bussvändplanen i övre byn lät Wilken Wilkenson i mitten av 1940-talet bygga en fabrik - ett tryckeri och bokbinderi för tabellverket Multi-Divi. Företaget utgjorde under några decennier arbetsgivare för ett betydande antal röjeråsbor. Fabriken existerade som tryckeri fram till 1970-talets början när fastigheten köptes av arkitekt John Udd, som förvandlade huset till snickeri för tillverkning av hemslöjdsprodukter. Byggnaden förstördes genom eldsvåda på nyåret 1979.

Under 1900-talets tidigare del fanns även en snickerifabrik i Flinkgårdarna ägd av John Mases. Även denna arbetsplats sysselsatte ett flertal röjeråsbor.

En bystuga byggdes 1938 - även den på initiativ av Wilken Wilkenson, byns kanske störste son genom alla tider. Bystugan moderniserades och byggdes ut 1984-85 och är en stor tillgång för byn. För drift och underhåll av bystugan svarar Röjeråsens bystugeförening.

En annan av byns samlingspunkter är idrottsplatsen på Mossen i övre byn. Planen anlades ursprungligen 1959 och används för fotboll och brännboll på sommarhalvåret och är ishockeyrink på vintern. En del av planen har även tagits i anspråk som ridbana. Röjeråsens sportklubb med undersektionen Röjeråsens Rid & Körsällskap ansvarar för verksamheterna.

Nuläge

Områdesbestämmelser

Det finns varken områdesbestämmelser eller detaljplaner som reglerar markanvändningen i Röjeråsen. I kommunens översiktsplan, antagen av kommunfullmäktige 1992-12-30, beskrivs Röjeråsen som en vidsträckt by med utspridd bebyggelse längs ett förglesat byvägssystem.

Bebyggelse

Bebyggelsen i Röjeråsen består till stor del av gamla bondgårdar med boningshus och uthuslängor på en eller flera sidor. Denna del av bebyggelsen är i huvudsak koncentrerad kring Östra Röjeråsvägen och Gamla Vägen i övre byn samt Lidenvägen - Hjortbacken - Källängsvägen - Tammeråsvägen - Öjsvängen i Liden/Flinkgårdarna. Det finns även bebyggelse av senare datum, såväl villor som fritidshus. Den nyare bebyggelsen kan ligga insprängd i den äldre men har ofta även lokaliserats i utkanten av eller avskilt från den äldre bebyggelsen.

Totalt finns idag drygt 130 bebyggda fastigheter i Röjeråsen. Ett 80-tal av dessa är permanentboenden medan ca 40 används för fritidsändamål. Ett 10-tal hus eller gårdar står öde eller används endast mycket sporadiskt. Trenden har under lång tid varit att bostäder övergår från permanent- till fritidsbostäder men en viss uppbromsning kan skönjas under de allra senaste åren.

Vägar

Huvudväg genom den nedre delen av byn är Röjeråsvägen - Tammeråsvägen. Denna väg underhålls av Svevia AB. Östra Röjeråsvägen - Gamla vägen är huvudväg genom övre byn. Vägen utgör en del av en urgammal förbindelseled, den s k Allmänvägen. Vägen fick militär status som Kungsväg på 1600-talet och är också känd som Orsa kompanis marschväg. Utöver dessa huvudvägar finns i såväl övre som nedre byn ett nätverk av mindre byvägar. Vägunderhållet för de enskilda vägarna sköts av Röjeråsens byvägars samfällighetsförening. Ca 500 m av Östra Röjeråsvägen, från bussvändplanen upp till Holen, asfalterades i juli 2005.

Vandringsleden Siljansleden passerar genom byn. Vintertid förekommer långväga skotertrafik via en led som passerar genom västra delarna av byn.

Natur

Det finns några enstaka skyltade natur- och kulturminnen i byn. Söder om Liden finns en fångstgrop, "Varggropen", samt en underligt växt s k kandelaber-gran, som allmänt går under benämningen "Båkånås-granen". På norrsluttningen av Holen finns en annan fångstgrop samt en trefaldighetskälla, den s k "Långsvedskällan".

Rester av den sedan länge försvunna bebyggelsen i Lindorne, i Tjädertäkt samt i Åsen finns i form av husgrunder, intrasade jordkällare, igenlagda brunnar etc.

Som så många andra byar i Rättvik är Röjeråsen utsatt för stark igenväxning. Den fria utsikten över Siljan, som kan ses på äldre fotografier (t ex på omslaget till denna skrift), har alltmer gått förlorad. Många av de gamla åkrarna, slogarna och betesmarkerna är idag slybeväxta. På stora områden har skog hunnit växa upp och skymmer horisontlinjen.

Näringsliv

Röjeråsens mest kända och frekventerade företag är Roland Petterssons bilskrot som har funnits på sin nuvarande plats sedan 1967. Skroten är till ytan ca 4 hektar och ligger centralt men ändå tämligen undangömd på Mossröning i övre byn. Mellan 500 och 1500 bilar skrotas per år. Företaget sysselsätter 2 personer.

En privatägd bysåg finns intill vägskalet Tammeråsvägen - Lidenvägen. Sågen används numera endast sporadiskt varför några allvarliga bullerstörningar knappast är för handen.

Andra företag med Röjeråsen som bas är Lidells Skogstransporter AB (Bertil Lidell), Berguovens Måleri AB (Erik Hansson), Målerifirma Hans Hansson AB (Hans-Erik Hansson), Röjeråsens Mark AB (Göran Lisserkers), Jägers Konsult AB (Kenth Jägers), Röjeråsens Trädgård (Katarina Falk), Jan Erikssons Jordbruksservice, TO Skogskonsult (Tore Olsson) samt Röllika (Eivor Mases).

Andra företagare, som har verksamheter i Rättvik eller Mora men är bosatta i Röjeråsen, är t ex Roland Pettersson (RP Bil AB), Lars "Kuprik" Bäckman (Svenska Kocken Catering), Jimmy Bräck (Isac Sport), Bengt Carlsson (BeCa Butik AB) samt bröderna Per och Pål Mases (XL-Bygg MoraTrä).

Ett par lantbruk för mjölkproduktion och uppfödning av köttdjur finns i byn liksom en fårfarmare. På flera gårdar bedrivs hästuppfödning. Många barn och ungdomar har egna ridhästar.

Service

Närmaste skola är Vikarbyskolan med förskola, grundskola 1-5 samt fritidshem. I Rättvik finns 6-9-skola i Rättviksskolan. I Rättvik finns även gymnasium med ett flertal utbildningsprogram. Under skoltid går sex bussturer till Vikarbyn-Rättvik måndag till fredag. Under sommarlovet finns möjlighet att förbeställa busstaxi till Rättvik tisdagar och torsdagar.

Lantbrevbäring finns med en tidningstur på morgonen samt en tur för ordinarie post vid lunchtid. Som nämnts existerar inte längre någon dagligvarubutik i byn. Närmaste affär är Tempo/Hellströms i Vikarbyn, som även hanterar postpaket, säljer frimärken etc. Komposterbart avfall hämtas var 14:e dag och brännbart avfall var 4:e vecka. Närmaste återvinningsstation för tidningar, glas, metall och plastförpackningar finns på Hjortgårdsområdet i Vikarbyn.

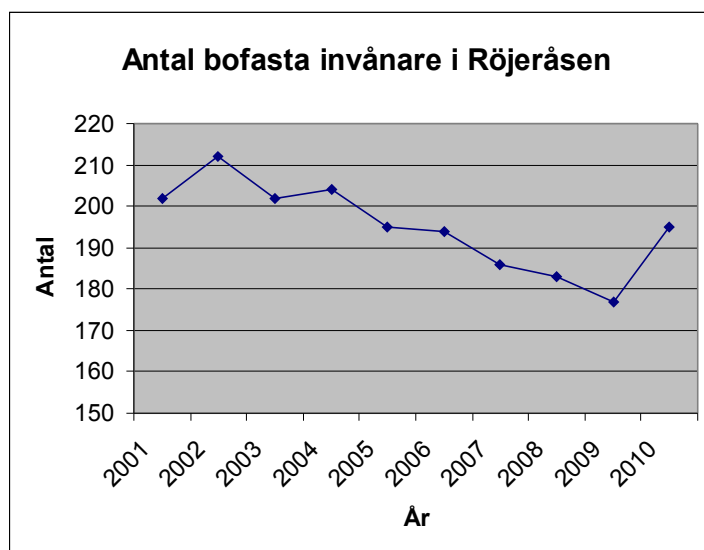
Bredbandsutbyggnaden, som var klar hösten 2005, innebar ett lyft för många bybor, med bl a ökade möjligheter till distansarbete.

Befolkning

Som nämnts tidigare, hade Röjeråsen vid 1800-talets slut en befolkningstopp på mer än 500 personer. Befolkningstalet minskade därefter kraftigt år efter år och var under slutet på 1970-talet nere i ca 160 individer. Samtidigt fanns även ett strukturellt problem med allt fler äldre i förhållande till unga familjer. Omkring 1985 vände emellertid utvecklingen och Röjeråsens befolkningskurva började sakta gå uppåt igen. En topp inträffade år 2002 när invånarantalet nådde 212 personer varefter befolkningskurvan tyvärr vände neråt igen (se diagrammet överst på nästa sida). Under 2010 gjorde kurvan ett skutt uppåt igen till 195 personer. Det återstår att se om ökningen är tillfällig eller bara är ett hack i en fortsatt nedåtgående trend.

Ett minskande befolkningstal innebär även att underlaget för samhällsservice av olika slag minskar, vilket i sin tur gör byn mindre attraktiv att bo i. Risken är att förhållandet övergår i en ond cirkel så att byn på sikt utarmas ännu mer.

Fritidsboendet för tidvis med sig ett tillskott av liv i byn. Sommartid och långhelger fylls byn av inbyggare från när och fjärran men under resten av året står många hus tomma.

Framåtblickar

Bebyggelse

Det är angeläget att söka bevara byns karaktär av levande landsbygd. Djurhållning bör särskilt uppmuntras. Som nämnts tidigare, utgörs stora delar av bebyggelsen i Röjeråsen av gamla bondgårdar. Flera av dessa har intakta eller redan ianspråktagna stall, ladugårdar och ekonomibyggnader eller kan med relativt enkla medel byggas om för djurhållning. Det skulle även vara önskvärt att delar av fritidsboendet övergick till helårsboende. Speciellt gäller detta för det äldre gårdsbeståndet men även en stor del av den nyare fritidsbebyggelsen skulle mycket väl kunna fungera som året-runtbostäder. Önskvärt är också att öde hus och gårdar rustas upp och befolkas.

Delar av den bebyggelse som tillkommit under de senaste 20-30 åren har uppstått spontant, till synes utan föregående planläggning eller annan samordning med infrastruktur och andra bygemensamma intressen. Det finns ett starkt önskemål bland byborna att sådan spontan bebyggelse även fortsättningsvis ska kunna tillåtas och att inte markanvändningsplanen ska medföra förbud eller hinder mot nyetablering. Man bör dock vara uppmärksam på frågan så att för byn totalt sett olämpliga bebyggelselägen undviks.

Det finns gott om ledig plats för nybebyggelse i eller i anslutning till den befintliga bebyggelsen. Även sådan nyetablering (förtätning) bör ske varsamt och med god

anpassning till befintliga vägar och till äldre bebyggelse. Nyetablering på åkermark bör undvikas.

Vägar, VA, övriga gemensamhetsanläggningar

Skötsel och underhåll av befintliga vägar, såväl allmänna som samfällda, fungerar tillfredsställande - beträffande de samfällda till och med mycket bra. Underhållet av byvägarna dimensioneras självfallet efter tillgången på entreprenörer och vad dessa hinner med samt efter vad de ekonomiska ramarna tillåter. Det är viktigt att komma ihåg att fler permanent- och fritidsfastigheter i byn även ger ett bättre ekonomiskt underlag för drift och underhåll av de samfällda byvägarna. Man bör även se över behovet av fler tillfarts- och förbindelsevägar, speciellt för de nya områden av byn som kan komma att bebyggas.

Detsamma gäller övriga gemensamhetsanläggningar t ex för elförsörjning, gatubelysning, VA etc. Kommunöversikten markerade tidigare särskilt svårigheten att ordna nya enskilda avlopp till följd av de tunna och täta jordlagren. Problemet har emellertid minskat i och med utvecklingen av minireningsverk, som inte kräver samma vidlyftiga infiltrationslösningar (utsläpp i princip av badvattenkvalité).

Landskapsvård

”Det öppna landskapet ska så långt som möjligt bevaras. Brukare, markägare och samhället bör tillsammans sträva mot att närmiljön runt byar och fåbodar behålls öppen och i hävd.”

Miljöbalken 3:2, 3:4, 3:6

Äldre bybor har vittnat om att byn förr var mycket öppnare. Från Holen, den högst belägna delen av Röjeråsen, hade man fri sikt över landskapet och kunde se Siljan och horisontlinjen var man än stod. Från gårdarna i Liden eller Flinkgårdarna i nedre byn hade man panoramasyn över bebyggelsen på åskammen i den övre delen av byn. Förhållandet framgår av äldre fotografier som finns i byns fotosamlingar.

Det öppna landskapet är numera ett minne blott. Igenväxningen har pågått under hela 1900-talet men har särskilt accelererat under de senaste 25 åren. Det är inte bara den omgivande odlingsmarken som växt igen utan även mark inne i själva byn, runt gårdar, inne på tomter och utefter vägar, dikeskanter och stenrösen. Sly har växt till buskage och så småningom till trädjungar. Röjeråsens samfällighetsförening har i omgångar röjt delar av den bysamfällda marken, men initiativet är

bara en droppe i havet. Några enstaka fastighetsägare, speciellt i den nedre delen av byn, har genom en aktiv landskapsvård, med eller utan hjälp av betesdjur, gjort behjärtansvärda insatser för att öppna upp landskapet. Flertalet av byns fastighetsägare låter dock igenväxningen fortgå. Det behövs därför en regelrätt kampanj för att vända utvecklingen och återskapa det öppna landskapet och de fria utsikterna i byn. Många igenväxta delar av byn består av flera sammanhängande fastigheter och berör därmed ett flertal fastighetsägare. Många av ägarna är inte ens bosatta i byn.

Även i den lilla skalan kan röjningsinsatser ha stor betydelse för den allmänna trevnaden. Sörbyggeinitiativet "fäll ett träd och gläd en granne" är i högsta grad giltigt även för Röjeråsen.

Vilken är den vanligaste frågan ortens fastighetsmäklare får från husspekulanter? Svar på sidan 13.

Näringslivsutveckling

Det är svårt att styra eller ens spå om den framtida utvecklingen beträffande näringslivet och var och på vilket sätt byns förvärvsarbete belysning tjänar sitt uppehälle. Önskvärt vore dock att fler personer och familjer kunde livnära sig helt eller delvis på verksamheter i byn eller med byn som bas, t ex genom småskalig djurhållning och förädling av lantbruks- och trädgårdsprodukter, hantverk, hemslöjd, landsbygdsturism etc.

Utredningsområden

I planen reserveras tre huvudområden för fortsatt utredning.

Det första området, **utredningsområde U₁** på bifogad karta sid 14, utgörs av sydvästslutningen mellan övre och nedre vägarna, dvs. området med begränsningspunkterna **Åstäppan - Sågen - Bystugan - nedre Holen**. Utredningsområde U₁ utgör en slumrande areell resurs - den största och kanske enda som Röjeråsen har idag. U₁, till ytan ca 60 ha stort, kan förutom från de omgivande huvudvägarna nås via tre mindre vägar: Nybergsgatu, Kyrkvägen och Tjädergatu. Marken var förr till stora delar odlad eller användes som hackslog, betesmark eller lövtäkt. På ett par stora fastigheter, 16:4 och 8:12 hålls landskapet någorlunda öppet genom att markerna betas av hästar och får. På en annan större fastighet, 33:4 i områdets mitt, har landskapet hållits öppet genom kontinuerlig avverkning av flisved. Ett område under 8:13 mellan bystugan och sågen har relativt nyligen avverkat, vilket skapat nya utsikter i denna del av byn. Resterande delar av utredningsområde U₁ är emellertid så ägosplittrat att det måste till någon form av samverkansprojekt för att återskapa och bibehålla det

öppna landskapet. Inledningen skulle kunna vara avverkning av skog på vissa fastigheter samt röjningsprojekt för uttag av bränn- och flisved på andra. Ingen återplantering bör ske. Åtgärderna skulle lämpligen åtföljas av djurhållning via en eller flera djurhållare eller i form av en betesförening. Vissa mindre delar av området bör även vara lämpliga för nyetablering av gårdar, villa- och fritidshusbebyggelse. Inom området finns redan flera permanentbostäder och fritidshus. Flertalet av dessa hus har tillkommit under de senaste 30-40 åren. Dessa fastigheter behöver integreras i en eventuell kommande planläggning.

Som utredningsområde U₂ föreslås den samfällda marken under Röjeråsen s:21, den s k "Mossen". Området, ca 2 ha stort, var i gångna tider övre byns småkreaturslöt. Ca en femtedel upptas av idrottsplatsen, resterande del utgjordes till helt nyligen av avverkningsmogen barrskog. Efter att skogen avverkats hösten 2008 kan området nu användas för olika bygemensamma ändamål. Redan nu har det uppförts en slogbod med grillplats samt en förrådsbyggnad med grusficka samt förvaringsplats för bl a betesputs och andra traktorburna redskap. Inte heller detta område bör återplanteras.

Utredningsområde U₃ är det likaledes samfällda området Röjeråsen s:22, "Vallen", ca 2,5 ha stort. Här låg förr byns fotbollsplan som numera är beväxt med ungskog. Resterande arealer utgörs av samfällad vägmark samt av blandskog varav stora delar nyligen avverkats. Även området U₃ skulle kunna användas för olika bygemensamma ändamål. Text har tankar framförts på anläggning av en ridbana.

Rekommendation

Om man vill vända den fina negativa befolkningstrenden och skapa förutsättningar för en varaktig utveckling av Röjeråsen bör byn använda de tillgångar som finns. Område U₁ är som tidigare nämnts en sådan utnyttjad resurs som fin ligger för färfot eller ens det. Rätt använt skulle området kunna bli ett lyft för byn och hjälpa till med att dra nya människor och verksamheter till Röjeråsen.

Självfallet är det väsentligt att fastighetsägarna i området görs delaktiga i det fortsatta planeringsarbetet, vilket föreslås bedrivas av ett arbetsutskott under byalaget samt med medverkan av representanter från byns övriga berörda föreningar. Kommunens samhällsbyggnadskontor bör även involveras som bollplank samt på sikt även som utförare av ev. detaljplaner.

Slutord

Region Dalarna inledde för några år sedan en värvningskampanj för att få folk att flytta till länet. Antalet kullor och masar krymper trots flyttningsöverskott pga att långt fler dör än föds per år i länet. Rättvik liksom övriga Siljanskommuner ligger väl framme i kampanjarbetet. Speciellt Rättviks kommun har starkt verkat för lokala satsningar ute i byarna.

Röjeråsen kan bidra till Rättviks och länets värvningskampanj genom att skapa förutsättningar för ett attraktivt boende med livskvalité så att:

- ungdomar stannar kvar i byn, sätter bo och bildar familj
- utflyttade Röjeråsbor, eller barn och barnbarn till dessa, återvänder till sina rötter
- nya människor, speciellt barnfamiljer med intresse för djur och natur samt driftiga entreprenörer hittar hit.

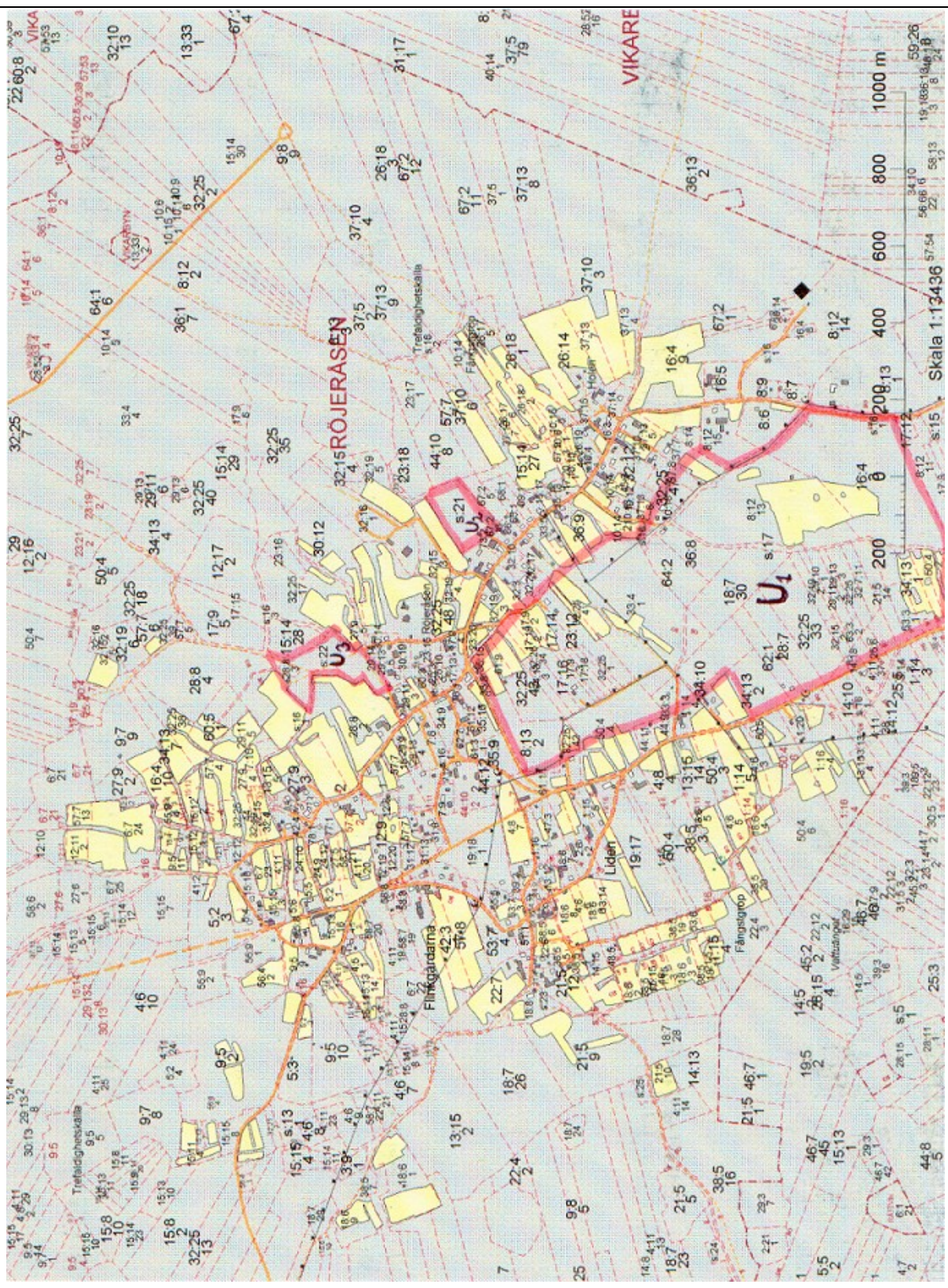
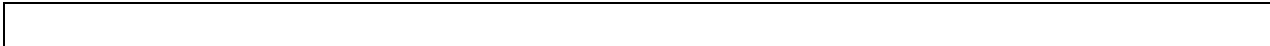
Det finns goda personliga exempel i byn på alla de tre ovanstående kategorierna av befolkning. Vi behöver bli fler i Röjeråsen - inte färre. Att restaurera och återskapa byns öppna marker och fria utsikter kan vara ett av flera medel att göra byn attraktivare för att därigenom vända befolkningskurvan uppåt igen. Byns hemsida på www.rojerasen.se har sedan starten sommaren 2007 haft mer än 8500 besök. Hemsidan bör användas ännu mer som ett skyltfönster utåt. Positiv reklam för Röjeråsen bör även kunna spridas genom press och etermedia samt via sociala medier som Facebook, bloggar och Twitter.

En befolkningsökning i Röjeråsen från nuvarande ca 190 till 250 personer år 2025 bör inte vara någon orealistisk målsättning.

Enligt uppdrag

Rolf Lindgren
Ordf. i Röjeråsens Byalag

Svar på frågan från sid 11:
Kan man se Siljan?

Jordbrukstekniska synpunkter och kommentarer av styrelseledamoten Lars-Ove Jonsson.

Ett öppet landskap i en traditionell bygd som Röjeråsens kan bara bli bestående om det finns produktiva, lönsamma och väl anpassade jordbruksföretag inriktade på detta ändamål. Mark, klimat och arrondering pekar entydigt på att djurproduktion (grovfoderomvandling) är det bästa produktionsalternativet för detta ändamål. Det krävs utöver lämpliga djur också stora mängder av lokalproducerat foder av bra kvalitet från byns marker. Potentialen för detta finns utan tvekan i byn. Det gäller bara att viljan och öppenheten kan mobiliseras för att satsa på denna fråga på ett organiserat och produktivt sätt.

Tillgången på goda betes- och slåttervallar är en nyckelfråga för att föda djuren. Som det ser ut idag kan det inte bli så många djur som kan leva på nuvarande produktionsnivå. En bättre produktionsteknik skulle utan tvekan radikalt kunna förändra denna situation utan påkostade investeringar.

Maskinparken för ökad produktion på slåttervallarna finns redan tillgänglig i byn. Det är en fin och modern maskinuppsättning som stoltserar på många gårdar. Vallarna är gamla, beskuggade, fulla av ogräs och lågproducerande. Med lite bättre odlingsteknik skulle man utan större kostnader kunna dubbla eller tredubbla nuvarande skördenivå. Varför bara ta en skörd när man borde ta två? Varför skörda sent när lignininnehållet och växttråd är på topp? Ska man sälja kalvarna när de är avvanda eller skall man sälja färdiga göddjur? Det första alternativet kräver mindre vinterfoder.

Betesvallar är en nyckelfråga och utvecklingen av område U1 är ett gott förslag. Med en ökad djurproduktion skapas utrymme för vidareförädling av olika lokalproducerade produkter som skulle kunna bli en utmärkt reklam för Röjeråsen. Ett utökat samarbete med naturbruksgymnasiet som har markbrist är också en möjlighet som vi infogar i kvalitetsaspekterna. Hantverkskunskaperna och material finns för eventuella lantbruksbyggnader. Få byar kan glädja sig över denna yrkeserfarenhet och dessa materiella resurser. Sedan har vi eventuella möjligheter med fäbodkulturen och att satsa på utrotningshotade lantraser typ rödkulla som får stort stöd av EU och som inser behovet att säkerställa lantrasernas unika genpool.

Om vi diskuterar en bättre jordbruksteknik måste byns kvarvarande bönder vara aktiva och med i debatten eftersom de har möjlighet till en bra win-win situation.

Lantbruksnämnden och naturbruksgymnasiet kan säkert hjälpa till med råd och att söka bidrag eftersom de har detaljkunskaper om de lokala odlingsbetingelserna.